

V col·loqui internacional del projecte *Mimesi*

Auctor(itas) in fabula: Figuracions d'autor en la ficció

CONSTRUCCIÓ D'UN DRAMATURG DE FICCIÓ AL TEATRE

“Will he tell us what this show meant?”:

el dramaturg fictici de les peces inserides al (meta)teatre barrocc

Josep SOLERVICENS (Universitat de Barcelona)

L'exhibició de la ficcionalitat de l'obra dramàtica és recurrent al teatre barrocc. Una de les seves configuracions, la representació d'una obra de teatre a l'interior d'una obra de teatre, implica la creació de dos nivells dramàtics i un conjunt de mecanismes per interconnectar-los. Georges FORESTIER (1981), que ha estudiat amb extraordinària precisió el procediment, considera que la dramatització de la mirada dels espectadors interiors és l'element distintiu del teatre dins del teatre. El dramaturg de la peça representada, en canvi, sovint no té presència escènica i no sempre se n'explicita la identitat. La ponència se centra en aquelles obres que identifiquen, encara que sigui implícitament, el dramaturg de la peça interior i el converteixen en un dels personatges de la ficció del primer nivell dramàtic o li atorguen el nom de l'autor empíric. Una visió comparativa d'aquestes obres permet plantejar la identitat i la funció del dramaturg de ficció i els conceptes d'autor i de ficcionalitat que mostren.

Els perfils de l'autor de la peça representada dins de la ficció no són homogenis, però es mouen dins una gamma limitada (intel·lectual, filòsof, mag, actor...), amb trets característics estables, que el teatre paròdic de l'època estrafà. El procediment permet explicitar la importància d'un model de teatre i de creació literària, suggerir els mecanismes de descodificació de la ficció dramàtica i prestigiar l'autor empíric de l'obra. Tot i l'ambigua

autoritat d'aquest autor intern, a qui gairebé mai no s'atribueix l'autoria de tot l'espectacle, i malgrat la diversitat de plantejaments, tons i estils dels dos plans dramàtics, molt sovint contraposats, l'autor fictici de la peça inserida respon la pregunta que llança Ofèlia a l'escena segona de l'acte III de *Hamlet* (“*Will he tell us what this show meant?*”) subministrant paràmetres i codis essencials per a la interpretació no solament de la peça inserida sinó del conjunt de l'obra on s'insereix. Cinc obres metaficcional de Shakespeare, Baro, Scudéry, Fontanella i Montfleury confegides entre 1601 i 1673, la base textual en què es fonamenta la ponència, són un bon exponent de les diverses materialitzacions del dramaturg intern al teatre barrocc.